

Basala hygienrutiner och klädregler (BHK) Skaraborgs Sjukhus (SkaS)

Förändringar sedan föregående version
Redaktionella förändringar samt tillägg om följsamhetsmätningar, uppföljning och ansvar.

Bakgrund och syfte

Att följa basala hygienrutiner och klädregler är grundläggande för att minska smittspridning och förebygga vårdrelaterade infektioner (VRI) (1).

Korrekt arbetsklädsel enligt SOSFS 2015:10 bidrar till ökad patientsäkerhet och ger ett professionellt och tryggt intryck gentemot patienter och anhöriga. Detta är bakgrunden till SkaS lokalt tillagda klädförtydligande. Rutinen gäller all personal och ska tillämpas i det dagliga arbetet (2, 3).

Förutsättningar

Anställda på SkaS tillämpar BHK, använder personlig skyddsutrustning och utför punktdesinfektion såsom det beskrivs i Vårdhandbokens kapitel Basala hygienrutiner, med lokalt tillägg för arbetskläder (1,2, 4, 5, 6)

Lagstöd för patientsäkerhet och personalskydd återfinns i Hälso-och sjukvårdslag SOSFS 2017:30, SOSFS 2015:10 (föreskrift om basal hygien i vård och omsorg), AFS 2023:10 (smittrisker), AFS 2023:11 (personlig skyddsutrustning), SOSFS 2011:9 (ledningssystem för

systematiskt kvalitetsarbete) och Patientsäkerhetslag 2010:659 (1, 2, 3, 5, 6, 7).

Avgränsningar

Personal i vissa verksamheter kräver specifika klädregler på grund av utemiljöer, smittrisker eller arbetsmiljörisker och bär därför anpassade arbetskläder.

Utförande

Sjukhusledningen SkaS har beslutat om ett lokalt tillägg till Vårdhandboken som förtydligar regler för arbetskläder.

Arbetskläder

Personal på Skaraborgs Sjukhus arbetar antingen i privata kläder eller i arbetskläder. Arbetskläder tillhandahålls, bekostas, förvaras och tvättas av arbetsgivaren.

Verksamhetschef ansvarar för beslut om användning av arbetskläder för personal som inte arbetar patientnära eller vårdrelaterat. När arbetskläder används ska BHK alltid följas oavsett profession, arbetsuppgift och arbetsplats. Privata kläder får inte kombineras med arbetskläder, undantag gäller för strumpor, kortärmad undertröja, skor samt huvudduk/slöja. Det är aldrig tillåtet att kombinera arbetskläder med till exempel armbandsur, nagellack eller långärmade privata plagg under eller utanpå arbetskläderna.

Ansvar

Den anställda ansvarar för att:

- arbeta i enlighet med [Vårdhandbokens avsnitt om basala hygienrutiner och klädregler](#)
- använda tillhandahållen personlig skyddsutrustning i situationer där skyddsutrustning enligt rutin eller riskbedömning ska användas
- följa det lokala tillägget för arbetskläder.

Enhetschef och verksamhetschef ansvarar för att:

- Tillse lämpliga lokaler, skyddsutrustning och material som behövs vid tillämpning av basala hygienrutiner.
- Anställda utbildas, informeras och uppdateras minst årligen om basala hygienrutiner inklusive personlig skyddsutrustning (se [Vårdhandboken](#)) samt krav på följsamhet till detta samt till denna rutin.
- Mätresultat analyseras regelbundet på enhets-/respektive verksamhetsnivå. Resultat ska återkopplas till berörd personalgrupp och åtgärdsplan ska utformas om verksamheten inte nått fullgott resultat.
- Försäkra sig om att personal har tillräcklig teoretisk och praktisk kunskap.
- Innehåll i [Hygienkontrakt](#) är känt och undertecknas av enhetschef och anställd (3, 7, 8).

Chefsläkare ansvar för att:

Inhämta och analysera SkaS resultat om följsamhet till BHK samt redovisa dessa för sjukhusledning (7, 8).

Uppföljning

Målet är att uppnå hög följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler. Mätning av följsamhet till BHK är en kvalitetsindikator i VGR:s patientsäkerhetsplan och används för att synliggöra och förbättra följsamheten (3).

Mätning ska utföras på alla enheter varje månad och omfatta 10 observationer. Observationerna genomförs vid patientnära arbete med slumpmässigt urval avseende personalkategori och arbetsmoment. Akuta situationer mäts inte.

Observationerna registreras via [BHK-enkät Skaraborgs Sjukhus](#) senast den 10:e i månaden efter att observationerna genomförts.

Mätningarnas resultat analyseras, följs upp och återkopplas till personal vid APT. Avvikelse och brister kopplas till strukturerat

förbättringsarbete. [Vårdhygienisk EgenKontroll- VEK](#) används för uppföljning och kvalitetssäkring (7, 8).

Uppdragsledare för VRI lägger in utfallet för respektive enhet i Plan & Styr, därefter skriver chef eller medarbetare med behörighet kommentarer i Plan & Styr.

Arbetsgrupp

Carita Svantesson, hygiensjuksköterska, Vårdhygien SkaS

Julia Lenzen, överläkare, Infektion SkaS

Kristina Bauer Nordström, HR chef stabledning SkaS

Magnus Olsson, chefsläkare SkaS

Sahra Lindman, chefsjuksköterska SkaS

Sonja Lööv, hygiensjuksköterska, Vårdhygien SkaS

Therese Mård, hygiensjuksköterska, Vårdhygien SkaS

Källförteckning

1. Hälsa- och sjukvårdslag (2017:30) [Internet]. Stockholm: Socialdepartementet [citerad 1 maj 2026]. Hämtad från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso-och-sjukvardslag-201730_sfs-2017-30/
2. Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg (SOSFS 2015:10) [Internet]. Stockholm: Socialdepartementet [citerad 1 maj 2026]. Hämtad från: <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/201510-om-basal-hygien-i-var-d-och-omsorg/>
3. Patientsäkerhetslag (SFS 2010:659) [Internet]. Stockholm: Socialdepartementet [citerad 1 maj 2026]. Hämtad från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/#K1

4. Vårdhandboken. Basala hygienrutiner [Internet]. Stockholm: Inera; 2025 [citerad 1 maj 2026]. Hämtad från:

<https://www.vardhandboken.se/vardhygien-infektioner-och-smittspridning/vardhygien/basala-hygienrutiner/>

5. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10) [Internet] Solna: Arbetsmiljöverket

[citerad 1 maj]. Hämtad från: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202310/>

6. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:11) om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning (AFS 2023:11) [Internet]. Solna: Arbetsmiljöverket [citerad 1 maj

2026]. Hämtad från: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202311/>

7. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) [Internet].

Stockholm: Socialdepartementet [citerad 1maj 2026]. Hämtad från:

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/lagar-och-foreskrifter/foreskrifter-och-handbocker/sosfs-20119/>

8. Vägledning för vårdhygieniskt arbete (2026) [Internet]. Stockholm: Sveriges regioner i samverkan [citerad 1 maj 2026]. Hämtad från:

<https://kunskapsstyrningvard.se/download/18.725fec8f19c47945926d185/1770911241396/Vagledning-for-vardhygieniskt-arbete.pdf>

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Therese Mård, (thete), Hygiensjuksköterska

Granskad av: Pernilla Eriksson, (perer13), Specialistläkare

Godkänd av: Annette Treng Jarlshammar, (anntr2),
Utvecklingschef

Dokument-ID: SKAS9729-602154698-76

Version: 1.0

Giltig från: 2026-05-19

Giltig till: 2028-05-15